

УДК 658.14/17

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Студ. А. С. Шакун, гр. МгЗФМ-1-18

Науковий керівник к.е.н., доц. Д. І. Коваленко
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання: основною метою є здійснення аналізу способів забезпечення сталого економічного і фінансового розвитку підприємства та визначенні системи механізмів управління його фінансовими ризиками і попередженні небажаних подій, які можуть призвести до негативних наслідків.

Об'єкт дослідження: фінансовий ризик як ймовірність виникнення негативних фінансових наслідків, основні механізми управління фінансовими ризиками.

Методи та засоби дослідження: у роботі були використані методи індукції і дедукції, статистичний та аналітичний, а також логічного узагальнення результатів.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів: набули подальшого розвитку основні механізми управління фінансовими ризиками.

Результати дослідження: У системі методів управління фінансовими ризиками підприємства основна роль належить внутрішнім механізмам їх нейтралізації. Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків являють собою систему методів мінімізації їх негативних наслідків, що обираються і здійснюються у межах самого підприємства.

Система внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків передбачає використання наступних основних методів: уникнення ризику; лімітування концентрації ризику; хеджування; диверсифікація; трансферт ризику; самострахування; інші методи.

Найбільш простим методом у системі внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків є їх уникнення. Воно полягає в розробці таких заходів внутрішнього характеру, які повністю виключають конкретний вид фінансового ризику. До числа основних із таких заходів відносяться: відмова від здійснення фінансових операцій, рівень ризику за якими надмірно високий; відмова від продовження господарських відносин з партнерами, які систематично порушують контрактні зобов'язання; відмова від використання у великих об'ємах позикового капіталу.

Важливим напрямком нейтралізації фінансових ризиків є лімітування їх концентрації. Механізм лімітування концентрації фінансових ризиків використовується зазвичай за тими видами, які виходять за межі допустимого їх рівня, тобто з фінансових операцій, здійснюваних у зоні критичного чи катастрофічного ризику. Таке лімітування реалізується шляхом встановлення на підприємстві відповідних внутрішніх фінансових нормативів у процесі розробки політики здійснення різних аспектів фінансової діяльності.

Механізм диверсифікації використовується перш за все для нейтралізації негативних фінансових наслідків несистематичних (специфічних) видів ризиків. Принцип дії механізму диверсифікації заснований на поділі ризиків. Як основні форми диверсифікації фінансових ризиків підприємства можуть бути використані наступні її напрямки: диверсифікація видів фінансової діяльності; диверсифікація валютного портфеля («валютного кошика») підприємства; диверсифікація депозитного портфеля; диверсифікація кредитного портфеля; диверсифікація портфеля цінних паперів; диверсифікація програми реального інвестування.

Механізм трансферту фінансових ризиків заснований на частковій їх передачі партнерам за окремими фінансовими операціями. При цьому господарським партнерам передається та частина фінансових ризиків підприємства, за якою вони мають більше

можливостей нейтралізації їх негативних наслідків і розташовують більш ефективними способами внутрішнього страхового захисту.

Механізм самострахування фінансових ризиків заснований на резервуванні підприємством частини фінансових ресурсів, що дозволяє долати негативні фінансові наслідки за тими фінансовими операціями, за якими ці ризики не пов'язані з діями контрагентів. Основними формами цього напрямку нейтралізації фінансових ризиків є: формування резервного (страхового) фонду підприємства, формування резервних сум фінансових ресурсів в системі бюджетів, що належать різним центрам відповідальності, формування системи страхових запасів матеріальних і фінансових ресурсів за окремими елементами оборотних активів підприємства та нерозподілений залишок прибутку, отриманого в звітному періоді.

Серед інших методів внутрішньої нейтралізації фінансових ризиків, що використовуються підприємством, можуть бути: забезпечення витребування з контрагента по фінансовій операції додаткового рівня премії за ризик; отримання від контрагентів певних гарантій; скорочення переліку форс-мажорних обставин в контрактах з контрагентами та забезпечення компенсації можливих фінансових втрат за ризиками за рахунок системи штрафних санкцій.

Висновки: Для ефективного управління фінансовими ризиками та ризиками взагалі необхідно спиратися на наукові розробки, вміло комбінувати відомі методи і застосовувати їх у щоденній роботі. Головне, щоб система управління фінансовими ризиками підприємства була простою, прозорою, практичною і відповідала стратегічним цілям підприємства.

Ключові слова: фінансовий ризик, механізм управління, уникнення, лімітування, диверсифікація, трансферт ризику.

ЛІТЕРАТУРА

1. Старостіна А.О. Ризик-менеджмент: теорія та практика: Навчальний посібник / А.О. Старостіна, В.А. Кравченко. - К. : ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2004. - 200 с.
2. Ріщук Л.І. Використання методу Ішікави для проведення якісної оцінки ризиків / Л.І. Ріщук // Розвиток наукових досліджень 2008 : міжнар. наук. – прак. конф., 24 – 26 лист. 2008 р. : тези доповідей. – Полтава, 2008. – Т. 14. – С. 120 – 122.
3. Дерлоу, Дес. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень: Пер. з англ.- К.:Всеувиго, Наукова думка 2001. -242с.
4. Хохлов Н.В. Управление риском / Н.В. Хохлов - М. : ЮНИТИ – ДАНА, 1999. - 239 с.
5. Страхарчук В.П. Концептуальні засади управління ризиками / В.П. Страхарчук // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Економічні проблеми ринкової трансформації України. - Львів, 2003. - Випуск 1 (XXXIX). - С. 290– 299.